

Piripos

Pawre kot Piripos kamā Jejus kōt hkwŷjê hwŷr kagà nē mēnh

Pawre na pre kagàja nhîpêx. Jejus nhŷ hâ mē ahkre o mē pa xwŷnhjê hõ na pre. Na pre Jejus ã mē kâm hkurê xwŷnhjaja unê nê ma krî pê Rõm wŷr kumê nê kamā haxâ nhûm mē hagjênh xà kamā hkrî ho hkrî. Tâ nhûm arî hkrî râhâ Piripos kamā Jejus kôt hkwŷjê hwŷr kagàja nhîpêx nê kumê. Na prem Pawre jarênh ma nê kâm ukaprî nê. Jakamâ axpën kaxyw kàxpore hkwŷ ho akuprô nê hwŷr kumê. Hâmri nhûm omu nê hkînh nê amnhî tâ kagàja nhîpêx nê kamâ mē kâm amnhî jarê nê mē hwŷr kumê. Kot amnhî xà htŷx kamâ hamak o hkrî htâ arî hwŷr mē mrar xwŷnhjê mâ Tirtûm kapêr jarênh râhâ ho hkrî hâ amnhî jarê. Nê kâm Jejus kot amnhî nhîpêx kôt pix mâ amnhî nhîpêx o pa hpräm ã amnhî jarê. Nê kâm Jejus jamaxpêr kôt pix mâ hamaxpêr präm ã amnhî jarê. ã na pre Pawre kagàja kamâ mē kâm amnhî jarênh anê. Nê mē kâm:

¹ Pa Piripos kamâ Jejus Kris kôt ixkwŷjaja. Xà mē amex na ka mē apa? E ixpê Pawre na pa mē amâ kagàja nhîpêx nê kamâ mē amâ amnhî jarê nê mē awŷr kumê. Nhûm Ximotre haxwŷja kâm ja mex nê. Wa ixpê Jejus mâ tanhmâ amnhî nhîpêx to ho wa ixpa xwŷnhjakamâ na pa wa mē awŷr hipêx nê kumê. Mê ate Tirtûm kapêr o mē ajahkre xwŷnhjê hwŷr nê mē kâm mē ate tanhmâ amnhî to xwŷnhjê

hwŷr nẽ mẽ ate mẽ mar o akrĩ xwŷnhjê hwŷr. Mẽ apê Kris kôt wa ixtõ nẽ wa ixtõxjê ho ixpimrâatã mẽ awŷr hipêx nẽ kumẽ.

² E kê Mëpanhîpêêxà maati Tîrtûm mẽ Pahihti Jeus Kris wa mêmøj to mẽ akutã nojarêt râhã nẽ ka mẽ axàmnhix ri ajamakêtkati nẽ ri apa ho apa.

Pawre kot Piripos nhõ xwŷnhjê ho Tîrtûm wŷr ã harênh

Epes 1.15-19; Korosê 1.9-12

³ Na pa hte xatã mẽ amã ijamaxpêr o ixkrĩ nẽ mẽ panhõ Tîrtûm kot tanhmã mẽ ato mex to ja pa kãm ijamaxpêr nẽ ixkînh nẽ ixkrĩ.

⁴ Nẽ Tîrtûm mä mẽ ajarênh nẽ mẽ ato kuwŷ. Ixkînh kãm mẽ ato kuwŷ.

⁵ Wam ixte mẽ awŷr inhmořta ã na pa pre mẽ amã Jeus kot mẽ panê tanhmã amnhî nhîpêx to hâ harênh o ri mẽ akôt ixpa. Ka prem inhma nẽ hkôt amnhî xunhwŷr týx nẽ hkôt amnhî nhîpêx o ri apa. Jakamã inhma axpêñ kaxyw ri kàxpore hkwŷ nhõr o apa. Te ham mẽ ate ixwŷr mënhta pyràk pa pre mẽ akukwak ri amnhîm ho ixujaprôr o ri ixpa pê nhãm ri mẽ kãm Jeus jarênh o ri mẽ hkôt ixpa. Na pa hte arî jam ijamaxpêr râhã ho ixkînh nẽ ixkrĩ. Nẽ Tîrtûm mä mẽ ate ixto mex ã kãm mẽ ajarênh o ixkrĩ.

⁶ Nẽ na pa pre ma mẽ awŷr mõ nẽ mẽ amã Jeus jarê ka prem inhma nẽ hkôt amnhî xunhwŷ nhûm Tîrtûm ja hâ mẽ apumunh mex nẽ. Hämri nẽ mẽ ate hkôt amnhî to htŷx kaxyw tanhmã mẽ ato mẽ axihtŷx to. Tâ koja arî mẽ ato mẽ axihtŷx râhã nhûm Jeus Kris nhýrmã akupýn mẽ pahwŷr wrŷ. Koja ã mẽ ato mex anẽ.

7 Na hte tanhmā ixto mex tota pyrà nē tanhmā mē ato mex to ho pa nē mē akutā nojarêt rāhā ho pa.

Nē kormā mē kot ijaxàr kêt ri pa pre ma mē piitā mē kām Jejus jarēnh o ri ixpa. Nē ãm hāmri mē kām harē. Mē kot mar nē hkôt amnhī xunhwyr tÿx kaxyw pa pre mē hkôt harēnh rāhā ho ri ixpa. Ka prem ja kaxyw inhmā kàxpore hkwÿ gō pa pre ho amnhīm ixujaprôr pê mē hkôt ri mē kām harēnh o ri ixpa. Tā nhūm prem jar Rõm kamā ijaxà pa arī ixkrī htā ka mē axte ixwyr hkwÿ mē. Jakamā na pa hte mē amā ijamaxpēr rāhā ho ixkrī nē inhmā mē akñh tÿx nē.

8 Te Jejus Kris kām mē ajapê htÿx pyràk. Tîrtûm kot ja hā ixpumunh mex.

9-10 Na pa hte mē ato kuwÿ nē kām:

—Pa Tîrtûm. E Piripos nhõ xwÿnhjê pumu. Na mē ra kām axpēn kñh o axpēn kôt pa. Kwa tanhmā mē hipêx to kê mē arī kām axpēn kñh tÿx pix nē. Jao axpēn to mex rāhā ho pa. Nē tanhmā mē hkrâ hto kê mē amnhī krâm akapêr jaxàr tÿx nē. Jao tâm amnhī nhípêx mex nē hamaxpêr mex o ri pa. Nom kormā mē kot ja pumunh tohtuj anhÿr. Tā kér ka tanhmā mē ho kê mē ã amnhī nhípêx anhÿr rāhā Jejus Kris akupÿn mē ixwyr wrÿ.

Anhÿr pa hte mē ato hwÿr o ixpa.

11 Nà koja Jejus Kris mē akaxwÿnh kām mē ato mē axihtÿx ka mē ÿ hā axihtÿx pê tâm ri amnhī nhípêx nē tâm axpên nhípêx o ri axpên kôt apa. Nhūm mē piitā ja hā mē apumu nē axpên mā Tîrtûm mex o mex ã harē.

*Pawre kām Kris kōt amnhī nhīpēx prām ā harēnh
Atre 28.30-31; Epes 6.19-20; Sikūn Ximotre 2.9*

12 E Kris kōt ixtō nē ixtōxaja. Kot paj mē amā tanhmā amnhī jarēnh to ka mē inhma. Na prem ra Jeus ā ixtomnuj tÿx nē hā ijaxà pa amnhī xà htÿx kamā ijamat o ixkrī. Nom mē kot ā inhīpēx anhÿr tā pa hte arī ixkrī xà kamā mē kām Jeus jarēnh o ixkrī. Jakamā na mē ra ohtō nē tanhmā kot mē panē amnhī nhīpēx to hā harēnh ma.

13 Pôristi kot inhīhkô hā ixtānopxar xwÿnhjê mē ixwÿr mē mrar xwÿnh piitā ixte Kris kapēr jahkre ho ixpa pix ā mē kot ijaxàr ā ijarēnh ma.

14 Nē jar Kris kōt mē pahtō nē mē pahtōxaja haxwÿja ijarēnh ma nē ohtō nē ixpyrà nē Kris nhÿ hā amnhī to htÿx nē arī hkwÿjê mā kapēr jarēnh rāhā ho pa. Ixpyrà nē kām mē uma hkêt nē mē kutā amnhī to htÿx pē mē kām harēnh rāhā ho pa.

15-18 Nē na pre mē hkwÿjaja ixte mē amā Kris jarēnh o ixpa hā ijarēnh ma nē hā ixfamā gryk nē axtem hamaxpēr nē ixwakre kamā gryk kām mē kām Kris kapēr jarēnh o pa. Na htem hamaxpēr o:

—E kot paj ma Pawre kot ra mē hwÿr mōr xwÿnhjê hwÿr mō nē kot ra mē kām Jeus kapēr jarēnh nhīpy axte mē kām harēnh o ri mē hkôt ixpa. Hāmri nhūm mē inhma nē inhgryk ā Pawre kaga. Hāmri nhūm mē hagjênh xà kamā arī hkrī tā tee ri mē hā ijarēnh ma nē hkaprī nē rī amnhī pumu. Nà kot paj anē.

Anhÿr o hamaxpēr tā pa mē harēnh ma nē ixkaprī hkêt nē. Mē kot mē amā hprī hā Kris kapēr jarēnh kēnā kot pa kêt tee ri mē harēnh ma nē ixkaprī. Kwār mē māmrī ri ixfamā gryk kām kapēr

jarēnh o ri pa. Pa mē harēnh ma nē ixlīnh nē. Nom na hte mē hkwȳjaja jajē rom kām ixlīnh kām mē kām Kris kapēr jarēnh o pa. Nē tām hamaxpēr pē mē kām harēnh o pa. Ra mē kot ixpumunh mex jakamā nhūm Tīrtūm kot jar mē hwȳr inhmēnh nhūm ixte ām hāmri mē kām kapēr mex jarēnh o ri ixlīrh hā ixpumunh mex. Jakamā kwār mē māmrī tanhmā inhmā hamaxpēr to xà hkōt mē ujarēnh mexja jarēnh o pa. Mē kām ixlīnh kām harē rȳ ixlīkamā gryk kām ri harēnh o pa. Ām hāmri Kris kapēr jarēnh o pa jakamā pa mē harēnh ma nē ixlīnh nē.

¹⁹ Nē ra mē ate ixtō Tīrtūm wȳr o apa jakamā koja Karōja ixlaxyw tanhmā jar Rōm kamā pahiti nhīpēx to nhūm tokyx ixlator japēr. Pa ixāmnīhx ijamatētkati nē ri ma mē akōt ixpa.

²⁰ Nom inhmā Jejus kām hprām xà hkōt pix mā tanhmā amnhī nhīpēx to ho ixpa hprām. Jakamā koja mē ixlator pa ixlīnh nē arī kām tanhmā amnhī nhīpēx to ho ri ixpa. Nom koja mē tanhmā hamaxpēr to nē ixpī pa mē kutā mē kām amnhī to htȳx nē ixām rāhā nhūm mē ixpī pa ijamatētkati nē ty. Kē mē ja hā ixpumu nē ixtā Kris mex o mex ā harē. Ām Jejus kām hprām xà hkōt pix mā na inhmā amnhī nhīpēx prām.

²¹ Tā kot paj tanhmā amnhī to nē arī ixtīr japēr hā kot paj ām kōt pix mā amnhī nhīpēx rāhā ho ixpa. Nom koja mē tanhmā hamaxpēr to nē hā ixpī pa ty nhūm Tīrtūm ma kaxkwa hwȳr ixlator ho àpir kurē kumrēx. Pa Tīrtūm mē Krata wa kuri inhmex o inhmex nē wa kuri ixpa ho ixpa.

²²⁻²³ Tā nhȳ na we inhmā mex o hō jakrenh wehe? Na pa tee ri amnhī kukamā ijamaxpēr.

Inhmā tokyx ixtyk nē Kris kuri ixpa hprām. Ja na ihmā hprām o ihmā hprām. Nom ko. Kot pa arī ixtīr nē arī mē kām Jejus kot tanhmā mē panē amnhī nhīpēx to hā harēn rāhā ho ri ixpa. Ko. Ja māänēn ihmā mex.

²⁴ No mē amā na arī ixtīr nē ixpaja mē amā hprām

²⁵ jakamā kot paj pēr tokyx ixtyk kēt nē. Kot paj arī ri mē amā Kris kōt mē ato mē axihtȳx o ri mē akōt ixpa. Jao ām ho hkrānre ka mē ra amnhī kaxyw kām ajamaxpēr nē hkōt amnhī xunhwȳr tȳx nē. Jao akīnh nē apa.

²⁶ Tā kot paj nhīrmā akupȳm ixtīr rāhā mē awȳr mō ka mē ixpumu nē akīnh nē. Jejus Kris kot akupȳm ixkator ā akīnh nē. Hāmri nē ixtā Jejus mā mex o mex ā harē.

Mē pahte Jejus ā pahpunuj tā mē pahte amnhī to htȳx ā mē pamā karō

Rukre 6.22; Sikūn Korīt 2.14-16; Xiakre 1.12; Jutre 3

²⁷ Jakamā e kēr ka mē Jejus Kris kapēr kōt pix mā amnhī nhīpēx. Nē axpēn kōt axpēn to axihtȳx pē mē kām Jejus kot tanhmā mē panē amnhī nhīpēx to hā harēn o ri apa kē mē ama nē mē pahpyrā nē hkōt amnhī xunhwȳ. E kēr ka mē ā amnhī nhīpēx anhȳr o ri apa. Kēr pa nhīrmā mē hagjēnh xàja rūm ixkator japēr nē nhīri ja hā mē ajarēnh ma rȳ ma mē anhō krī hwȳr mō nē ja hā mē apumu nē ixkīnh nē.

²⁸ Nom kwa kēr ka mē amā mē kot Kris ā tanhmā mē ato xwȳnhjē pyma hkēt nē. Mē kot tanhmā mē anhīpēx kati hto htā kēr ka mē kutā amnhī to htȳx

nē mē hkôt apa. Kêr kē mē amnhī tā mē apumu nē tee ri hamaxpēr hāmri nē axpēn mā:

—Kwa mē pahte Kris ã tanhmā mē hipêx to htā na htem amnhī to htŷx nē arī mē pamā harēnh o ri pa. Pēr mē kām mē pahpyma hkêt. Mān hte Tīrtūm tanhmā mē ho nhūm mē ū hā kām mē pahpyma hkêt nà? Kwa tanhmā kot puj mē ho nhūm mē Jeus kapēr jarēnh o pata kaga? Nà kot puj mē ām tee ri hā tanhmā mē ho kaprŷ. Mān ām hāmri na htem nhýrmā Tīrtūm kuri htūr tūm nē pa ho pa hā amnhī jarēnh o pa nà? Anē.

Koja mē ã mē ajarēnh anē. Tīrtūm kot mē ato mē axihtŷx ã mē apumunh kôt.

²⁹ Na pre tanhmā mē ato ka mē Kris kôt amnhī xunhwŷ. Tā mē kot tanhmā hā mē anhîpêx to htā na hte Tīrtūm mē kutā tanhmā mē ato ka mē ū hā amnhī to htŷx nē apa.

³⁰ Ijaxwŷja na pa hte amnhī xà htŷx kamā ijamak o ixkrī. Na pre htem Jeus ã ixtomnuj o pa ka prem ja hā ijarēnh ma nē hā ixpumu. Tā ota kē mē ra axte tanhmā hā inhîpêx to. Pa kē amnhī xà htŷx kām ijamak o ixkrī ka mē ijarēnh ma. Tā xep mē ixpyrâ nē Kris ã amnhī xà htŷx kamā ajamak o apa. Nom kwa kér ka mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr o akaprī nē apa hkêt nē.

2

Jeus kām mē pajapē xàj tanhmā kot amnhī nhîpêx to hā harēnh

Rōmān 15.5-6; Epes 4.1-6; Piripos 2.18

¹ Nē ra mē pahte Jeus kôt amnhī xunhwŷr jakamā pu mē tee ri amnhī kukamā pajamaxpēr o

pahkaprī nē ri papa hkêt nē. Ām kām mē pajapêja mā pajamaxpēr rāhā ho pahkīnh nē pajamakētkati nē ri papa. Nhūm Karō mē pahkarō mā agjē nē mē pahto mex nē mēmoj to mē pakutā nojarêt o ri mē pakamā pa.

² Tā kēr ka mē axpēn mar mex nē mēmoj tā axpēn mā axàkjēr o ri apa hkêt nē. Te ri ixkre pixi kamā mē atipxi nē axpēn kôt amnhī nhīpēx pyràk. Nē Tīrtūm kām hprām xà hkôt pix mā ajamaxpēr o ri apa. Nē mē amā axpēn kīnh o ri apa. Kot kaj mē ā amnhī nhīpēx anē pa ja hā mē apumu rȳ hā mē ajarēnh ma nē ixkīnh tȳx kumrēx.

³ Nē kwa kēr ka mē axpēn pumu nē ā ajamaxpēr anhȳr kêt nē. Mē ajamaxpēr o:

—Tk. Kot pa ri tanhmā jahti ho ajuta hto ho ixpa hkêt nē. Ixte amnhī to rax o hakrenh kēnā kot pa hkêt ri ho ajuta. Kē tām mān tanhmā ixto ajuta hto.

Anhȳr o ajamaxpēr kêt nē. Kêt nhȳri mēhō pumu nhūm tanhmā kute ka hā omu nē ajamaxpēr o:

—Hēxta waa nē. Kwa tanhmā kot pa we ho ajuta htoo?

Anhȳr o ajamaxpēr hāmri nē ajamaxpēr xà hkôt tanhmā ho ajuta hto.

⁴ Jao Jejus pyrà nē mēmoj to axpēn kutā anojarêt o ri apa. No ri amnhī pix kukamā ajamaxpēr o apa hkêt nē.

⁵ Kēr pu mē te Jejus tanhmā hamaxpēr toja pyràk o pajamaxpēr o ri papa.

⁶ Kēp Tīrtūm Kra kumrēx jakamā te uràk tā xà na pre ja hā amnhī pumu nē amnhī pix kukamā ā hamaxpēr anē nē hamaxpēr o:

Te ixte Tīrtūm pyràk jakamā mēmoj piitā inhō na. Jakamā kot paj jar kaxkwa kamā inhmex

nē ixkīnh nē ixpa ho ixpa nē aa rer nē nhýhým inhmōr kêt kumrēx. Anhýr o na pre hamaxpēr? Nà na pre ã hamaxpēr anhýr kêt nē.

⁷⁻⁸ Kām mē pajapê xàj na pre kaxkwa kamā mēmoj mex piitā rer pa nē man mē pahwýr wrý nē mē pahpyrà nē ī ho katorxà nhóhy rūm kato.

Kēp mē panhō Pahihti htā te kēp mē panhō nē te kot amnhī to grire pyràk o amnhī nhípêx o ri pa.

Nē Tírtūm kām hprām xà hkôt pix mā amnhī nhípêx o pa.

Nē ām kôt pix mā amnhī nhípêx o pa rāhā nhūm prem kupī nhūm arī mē kām xa nē tanhmā amnhī tā mēhō hto hkêt nē.

Na prem hipêx kati nē. Te kēp mē kot amnhī tomnuj týx xwýnhjê nhípêx pyràk o hipêx nē pī kahpa hā kunhō nē kupī.

Tā no nhūm mē kēp tanhmā amnhīmnuj to hkêt nē arī mē kām xa. Mē panê na pre ã amnhī nhípêx anē.

⁹ Hāmri nhūm Tírtūm ã kot amnhī nhípêx anhýr ã omu nē akupým ho htīr nē akupým amnhī wýr ho api.

Nē mex o mex ã harē.

Nē kot nhýrmā mē pahpiitā mē pahto amnhíptàr kaxyw mē pakaxyw ām.

¹⁰ Jakamā kot puj mē nhýrmā pahpiitā Jejus kutā pahkōnkrā ho rôrôk nē pahkrī hpa nē kàx pêē kām mex o mex ã harē.

Mē pahpiitā. Kaxkwa kamā mē pa xwýnhjaja nē pika piitā hkôt mē papa xwýnhjaja.

Nē mē htyk xwÿnh piitā koja mē akupÿn htîr pu mē pahpimràatā Jejus kutā pahkõnkrā ho parôrôk nē pahkrī hpa nē kām mex o mex ã harē.

11 Nē kām:

Pa Pahihti Jejus. Nà ãm hämri na apê mē inhō Pahi Maati hã apyxi mex na ka.

Jakamā mē ixtō kot paj mêmōj tā tanhmā amā karō hto? Nà kot paj mē ixtō ã amnhī nhípêx anhŷr kêt nē. Anē.

Kot puj mē nhýrmā ã Jejus mā pakapēr anē.

Jao määñen Tîrtûm hihtŷx o hihtŷx nē àhpumunh o àhpumunh ã omu. Nē mex o mex ã omu.

Te mē pahpê kanhêtì pyràk ã mē pajarënì

Matêwre 5.14-16

12-13 Tâ kwa ixkràmnhwŷjaja. Inhmā mē akînh. Kwa kér ka mē arî Tîrtûm kôt amnhī nhípêx mex râhâ nē. Te ixte mē akamā ixpare ri mē ate amnhī nhípêx mexta pyràk o ixwakre kamā amnhī nhípêx mex o ri apa. Na pre ra Tîrtûm mē panê mē pahte amnhī tomnuj rē nē tanhmā mē pahto pu mē ý hâ kapêr kôt amnhī nhípêx o ri papa. Jakamā kwa kér pu mē axte tanhmā amnhī tomnuj to ho papa hkêt nē. Nē mē pahte Tîrtûm kapêr kwŷm ri amnhī nhípêx pymaj ãm hkôt pix mā amnhī nhípêx o ri papa.

14 Nē kér ka mē mêmōj to anhŷr kaxyw nē agryk kām tanhmā ri ho hkêt nē. Nē mêmōj tā axàpênh kaxyw nē ri hâ axpêñ mā akapêr kati kamā ho anhŷr kêt nē.

15-16 Mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjaja na htem ã amnhī nhípêx anhŷr o pa. No kêt mē kajaja. Mē ate mē hkôt apa htâ kér ka mē hkôt amnhī

nh̄pēx kēt nē. Mē kurom mē apē Tīrtūm kra jakamā kēr ka mē hkōt pix mā amnhī nh̄pēx o ri apa. Nē tanhmā amnhī tomnuj to rȳ tanhmā ajamaxpēr punuj to hkēt nē. Mē kot amnhī tomnuj xw̄y়nhjaja te ri kamāt kō kamā ri mē kēp àhkīnh o ri mē pa xw̄y়nhjē kot amnhī nh̄pēx pyràk. Tā kot kaj mē hkōt tām ri amnhī nh̄pēx o apa nē te ate kanhētija kamāt kō kamā hirā ho harir pyràk o amnhī nh̄pēx. Jao mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o ri mē hkōt apa. Mē kot amar nē apyrà nē nh̄rmā kuri htīr tūm nē pa ho pa kaxyw. Kot kaj mē ã amnhī nh̄pēx anē nh̄m nh̄rmā Jejus Kris akupŷn mē pahwŷr wrȳk ã arīgrotā ã pa mē apumu nē ixfīnh nē. Nē ixfīnh kām Jejus mā mē ajarē nē kām mē ajarēnh o:

—Kwa Pahihti. E jajē pumu. Na pa pre mē kām akapēr jarēnh o ri mē hkōt ixpa nh̄m mē inhmar tȳx nē nē akapēr kōt amnhī nh̄pēx o ri pa. Jakamā na pa pre mē kām akapēr jarēnh kaprȳ hkēt nē.

Anh̄r o kām mē ajarē.

¹⁷ Na pa pre mē akōt mē amā Tīrtūm kapēr jarēnh o ri ixpa ka prem inhma nē hkōt amnhī xunhwȳ. Jakamā te ixte Tīrtūm mā mē ato ixfīnh xà nē kām mē anhōr pyràk.

Nē koja jar Rōm nh̄o pahihtija tanhmā ixto hkēt japēr. Rȳ tanhmā ixto. Nom kwār mē māmrī tanhmā kām ixto hprām xà hkōt tanhmā ixto rȳ ixpī. Koja mē ã ixte mē anh̄pēx anh̄r ã ixpī pa ixfīnh nē. Nē tanhmā ijamaxpēr to hkēt kām ty. Jakamā na pa ra ã mē kot inh̄pēx anh̄rja kukamā mē amā amnhī kīnh ã amnhī jarē ka mē inhma.

¹⁸ Tā kēr ka mē ixpyrà nē ajaxwȳja ixtā akīnh nē apa.

Ximotre mē Eparoxit wa harēnh

¹⁹ Nē koja Pahihti Jesus kām ja prām hā kot paj ma mē awyr Ximotre mē nhūm ma mē awyr mō nē ri mē akōt pa nē tanhmā mē ate amnhī nhīpēx to hā mē apumu. Hāmri nē man akupŷn ixwyr mō nē inhmā mē ajarē pa mē ajarēnh ma nē ixfikh nē tee ri mē akukamā ijamaxpēr o ixkrī hkēt nē. Ām tām mē akukamā ijamaxpēr o ixkrī.

²⁰ Ximotre tapxipix na ixpyrà nē kām mē akīnh nē kām mē ato ajuta hprām. Na hte mē ajarēnh rāhā ho pa.

²¹ Nom jar mē piitā Ximotre kīnhā amnhī mex pix kukamā hamaxpēr o pa nē kām Jesus Kris kōt tanhmā amnhī nhīpēx to ho pa hprām kēt nē.

²² Ximotre te kēp ixfra pyràk. Na hte ixfkōt pa nē ixpyrà nē Jesus mā tanhmā amnhī nhīpēx mex to ho pa. Pa pre wa ijame mē kām mē ujarēnh mex jarēnh o wa ri mē hkōt ixpa.

²³ Tā koja mē tanhmā ixtā axpēn mar to. Apu mē kot ixpīr ā amnhī jarē rȳ ixfator ā amnhī jarē. Pa tanhmā amnhī tā mē mar to nē rī kormā ma mē awyr Ximotre mē kē ma mē awyr mō nē mē amā tanhmā ijarēnh to.

²⁴ Nē koja Pahihti Jesus kām ja mex pa ijaxwyja ma mē awyr mō pu mē axte axpēn pumu.

²⁵ Nē kot paj tokyx ma akupŷm mē awyr Kris kōt mē pahtō Eparoxit mē. Na ka prem kām kàxpore gō nhūm man ixwyr o mō nē inhmā kugō. Hāmri nē jar inhmā àpēnh rax nē ixpyrà nē mē ujarēnh mexja jarēnh o pa.

²⁶⁻²⁷ Tā ra à htŷx nē. Kironhŷx pre mē pahpēty. Tā nhūm Tīrtūm omu nē kamā ukaprī nē. Nē

māānēn pa iixkamā ukaprī nē. Nē tee ri ixte à htìx ã omunh nē ixkaprī htìx pymaj akupým inhmā ho mex nhūm ra akupým mex nē ri pa. Hāmri nē kām mē apumunh prām nē. Mē ate à htìx ã harēnh mar nē akaprī hā mē ajarēnh ma nē tee ri mē akukamā hamaxpēr.

28 Jakamā inhmā akupým tokyx mē awýr mēnh prām. Tā koja mēmo arīgro hā mē awýr pōj ka mē omu nē akīnh nē tām ajamaxpēr. Pa ijaxwýja jar ixkīnh nē tām ijamaxpēr.

29-30 Na ka prem ixwýr amē nhūm man ixwýr mō nē jar ixri mē kām Kris kapēr jarēnh o ri mē hköt pa rāhā nhýx hā ty nom kot amnhī kamā kahak kēt. Jakamā kē akupým mē awýr pōj ka mē omu nē akīnh nē. Nē kahti hköt amý nē ho mex nē. Kēp Kris kōt mē pahtō mex kēnā. Æ na htem Kris mā mē kot tanhmā amnhī nhípêx to ho mē pa xwýnhjē nhípêx mex anhýr o pa.

3

Mēmoj tā mē pahpumunh kōt Tīrtūm kot tām mē paxunhwýr ã harēnh

Piripos 2.18, 4.4

1 E Kris kōt ixtō nē ixtōxaja. Kris kēp mē panhō Pahihti jakamā kwa mē jam ajamaxpēr nē akīnh rāhā ho ri apa.

Na pa ra mē amā mēmoj jarēnh rax nē. Nē hā kagà rax tā kormā inhmā ja ho anhýr kaga hkēt nē. Kot paj axte mē amā hkwý hā kagà. Mē ate hā ano htìx nē ho apa kaxyw.

2 Jakamā e kwa mē okora. Kēr ka mē amnhī nē mē kot Tīrtūm kapēr o hēx xwýnhjē pumunh mex

o ri apa. Na htem tanhmā mē amā kapēr ho pa nē mē amā:

—Kot kaj mē ixpē Ijaewjē pyrà nē amnhī my kwrŷt kà jakà hāmri nē apē Tīrtūm kra. Anē.

³ Nom ja kot anhŷr kêt. Mē pahte amnhī jakàr kôt mē pahpê Tīrtūm kra hkêt. Â kot anhŷr ronhŷx pu mē amnhī krâ hkôt tanhmā amnhī nhîpêx to ho pahpê hkra. Nom ja kot anhŷr kêt. Mē ate amnhī jakàr kêt tā mē ixpyrà nē amnhī kaxyw Jejus Kris mā ajamaxpēr jakamā mē ixpyrà nē mē apē Tīrtūm kra na ka mē. Na ka htem mē ixpyrà nē Karō nhŷ hâ kâm mex o mex ã harênh o ri apa nē mē ixpyrà nē Jejus kukwak ri akînh nē ri apa. Nom na pu htem pahpê hkra kaxyw amnhī jakàr kêt nē.

⁴ Kop ãm amnhī krâ hkôt mē pahte amnhī to Tīrtūm kra ronhŷx pa ra amnepêm amnhī to hkra nē ri ixpa. Na pa pre ixpê hkra hprãm xàj amnhī krâ hkôt tanhmā ri amnhī nhîpêx to rax o ixpa nom ã amnhī nhîpêx anhŷr kaprŷ. E pa ja hâ mē amā amnhī jarê ka mē ijarênh ma.

⁵ Na pa pre ixfato nē kormā ixtâ semân pixire nhûm mē ixpê Ijaew ã inhmy kwrŷt kà krâhta. Nom pa ã mē kot inhîpêx anhŷr kôt ixpê Tīrtūm kra hkêt nē. Nê inhîpêêxâ hkôt ixpê finat Pêjamî kanrêhâ htàmnhwŷ jakamā ixpê Ijaew mex na pa. Nê Ijaew kapêr o ixkapêr o ri ixpa. Nom ja kôt ixpê Tīrtūm kra hkêt. Nê määñen ixpê Parijew nhô xwŷnh jakamā na pa pre Tīrtūm kot finat Mojes mā mē pakaxyw mêmoy tâ karõ kôt pix mā amnhī nhîpêx o ixpa hprãm.

⁶ Jao tee ri mē kot Jejus kôt amnhī nhîpêx xwŷnhjê pumu nē mē homnuj tŷx o ri ixpa. Na pa pre ijamaxpêr o: “Nà mûjjaja na htem mē ixkwym

ri amnhī nhīpēx o pa.” Anē nē mē hipēx kati ho ri ixpa. Nē ijamaxpēr o: “Ra ixte finat Mojes kot Tīrtūm nhī hā kapēr piitā hkōt amnhī nhīpēx mex jakamā na pa hte tanhmā ri amnhī tomnuj to ho ri ixpa hkēt nē.” Anē.

⁷ ã na pa pre ixpē Tīrtūm kra hprām xàj amnhī nhīpēx anhŷr o ixpa. Tā nom ãm ã amnhī nhīpēx anhŷr hkapry. Na htem ã ri amnhī nhīpēx anhŷr kōt kēp Tīrtūm kra hkēt nē. Tā pa hpānhā amnhī kaxyw Kris kōt ijamaxpēr nhūm ixto hkra kurē kumrēx.

⁸ Ra ixte Jejus Kris kōt amnhī xām jakamā Jejus kēp inhō Pahihti pa inhmā kapēr kōt pix mā amnhī nhīpēx o ri prām. No hkrax rūm ixte amnhī nhīpēx tūmja na pa ra Jejus gryk ã hkaga hpa. Te ixte mēmoj punuj pyr nē amnhī katut kōt mēnh nē axte kām ijamaxpēr kēt pyràk. Jao amnhī kaxyw Jejus kōt pix mā ijamaxpēr o ri ixpa.

⁹ Nom kormā ã ijamaxpēr anhŷr kēt ri na pa pre ixtŷx ri ijamaxpēr o:

—Nà ixte Mojes kot Tīrtūm nhī hā kapēr kōt amnhī nhīpēx o ixpa jakamā koja Tīrtūm ja hā ixpumu nē ixto hkra.

Anhŷr tā nom ja kot anhŷr kēt. Na htem amnhī krā hkōt tanhmā ri amnhī nhīpēx to ho pa nhūm Tīrtūm ãm ja hā mē omu nē ãm hā mē omu nē mē ho hkra hkēt nē. Nom koja mē Kris kōt amnhī xunhwŷ nhūm ja hā mē omu nē mē ho hkra kurē kumrēx. Jakamā ixte Kris kōt amnhī xām ã ixpumunh kōt pix mā na pre ixto hkra nē inhmex ã ijarē.

¹⁰ Hāmri pa ra inhmā Kris kōt pix mā amnhī nhīpēx o ri ixpa hprām. Na pre ty tā akupŷm htīr

nē hihtŷx nē àhpumunh tŷx o tanhmā amnhī nhīpêx to ho pa. Tā ijaxwŷja inhmā uràk ã amnhī nhīpêx anhŷr prām. Nē inhmā uràk nē amnhī xà htŷx kutā amnhī to htŷx nē ixpa hprām. Mē kot hā ixpîr mā tā pa uràk nē Tīrtūm kapēr kaga hkêt nē ãm kôt pix mā amnhī nhīpêx o ri ixpa rāhā uràk nē hā ty. Ja na inhmā ho anhŷr prām.

¹¹ Kê Tīrtūm kot hipêxta pyrà nē akupŷm ixto ixtr̄ pa wa kuri ixtr̄ tûm nē ixpa ho ixpa.

¹² Inhmā Kris kôt pix mā amnhī nhīpêx o ixpa hprām tŷx kumr̄ex. Kormā ixte hkôt amnhī nhīpêx o inhmōr nē kormā hatur xàm mēnh kêt tā inhmā tokyx hatur xàm mēnh prām. Na pa ã inhmā amnhī nhīpêx anhŷr prām tŷx kumr̄ex.

Nē na pa hte ixte amnhī tomnuj kêt ã amnhī to jarkrar o ri ixpa hkêt nē. Na pa hte ar̄i tōhā tanhmā amnhī tomnuj to nom inhmā ã amnhī nhīpêx anhŷr prām kêt. Nē na pa kormā ixpr̄i hā Kris kot amnhī nhīpêx mar o inhmōr nē hatur xàm mēnh kêt tā inhmā hkôt amnhī nhīpêx o inhmōr nē tokyx hatur xàm mēnh prām. Ja kaxyw na pre Jejus Kris amnhī kaxyw ixta.

¹³ Na pa hte mē akurom papxipix ixte Jejus kām hprām xà hkôt amnhī nhīpêx o ixpa hā amnhī to jarkrar kêt nē. Nom ra ixte tanhmā amnhī tomnuj to ho ixpata pa axte kām ijamaxpēr kêt nē. Te amnhī katut kôt ixte rēnh par pyràk o hipêx nē axte kām ijamaxpēr kêt nē. Nē Jejus kām hprām xà hkôt pix mā amnhī nhīpêx prām xàj amnhī kaxyw kām ijamaxpēr o ri ixpa.

¹⁴ Koja nhŷrmā Tīrtūm ixpê Kris kwŷ hā amnhī wŷr ixwŷ nē inhmā:

—E amnē ixwŷr api Pawre. Kot kaj jarâhâ amnē mē ixwŷr api.

Anhŷr o nhŷrmâ inhmâ kapêr jakamâ na pa hte amnhî tâ ãm pix jamâr râhâ ho ixpa. Pê ra Jejus kot amnhî nhîpêx piiât omunh par o mõ. Nà kot paj gaa nê hkôt pix mâ amnhî nhîpêx mex o ri ixpa.

¹⁵ Kwa kêr pu mē pahpiitâ ã pajamaxpêr anë. Jao amnhî wŷr hamâr pê hkôt pix mâ amnhî nhîpêx o ri papa. Mê pahpiitâ mē pahpê Kris kwŷ kênâ. Nom kot ka mē atô ja kaxyw tee ri amnhî kukamâ ajamaxpêr nê ajamaxpêr o:

—Nà tanhmâ kot paj we amnhî to nê Jejus kôt amnhî nhîpêx mex râhâ o ri ixpa? Ja kaxyw ixâhpumunh tŷxre hâ. Anë.

Hâmri nê ã ajamaxpêr anhŷr o apaja apê hihtŷx japêr. Hâ koja Tirtûm hprî hâ tanhmâ amâ ja kukamâ harênh to nê kaxyw ato axihtŷx ka ixpyrà nê hkôt pix mâ ri amnhî nhîpêx o apa.

¹⁶ Jakamâ kêr pu mē ãm Tirtûm kâm hpräm xâ hkôt pix mâ tanhmâ kâm amnhî nhîpêx to ho papa. Ra mē pahte hkôt amnhî nhîpêx o papa xâja kôt pix mâ arî amnhî nhîpêx râhâ ho papa.

¹⁷ E Kris kôt ixtô nê ixtôxjaja. Na pa ra mē anoo mâ Jejus kôt tâm ri amnhî nhîpêx o ri ixpa. Tâ kêr ka mē ja hâ ixpumu nê ixpyrà nê hkôt amnhî nhîpêx o ri apa. Hâmri nê nhŷri mē kot ixpyrà nê ã amnhî nhîpêx anhŷr xwŷnhjê hõ pumu nê urâk nê ã amnhî nhîpêx anë.

¹⁸⁻¹⁹ Jejus kot mē pamâ mē pahte amnhî tomnuj mŷrapê pî kahpa hâ mē panê htykja nhûm mē ra ohtô nê hprî hâ mar tâ hkôt amnhî xunhwŷr kêt nê. Mê kâm ã kot amnhî nhîpêx anhŷrja ã mar präm

nōkati. Jakamā te mē kām Jejus kurê xwŷnh pyrâk. Na htem hā hpijaàm kêt kām tanhmā ri amnhī tomnuj to ho pa. Nē kām amnhī mex pix prām. Nē tanhmā amnhī tomnuj to nē ja hā amnhī pumu nē hkīnh nē. Nom tee ri ja hā amnhī pumu nē hkaprī nē ri pa hkêt nē. Tā ã mē kot amnhī nhîpêx anhŷr jakamā koja mē nhŷrmā ma mē kot amnhī xà htŷx kamā hamak o pa tūm xâta wŷr hapêx. Nà koja mē ã amnhī nhîpêx anē. Ra ixte mē amā ja hā mē harênh rax tā pa axte mē amā mē harē. Inhmā mē hkaprī hkôt na pa hte xatā mē amā ja hā mē harē.

²⁰ Kêt mē papajaja mē kurom mē pahpê kaxkwa nhō xwŷnh nom kormā. Koja nhŷrmā Jejus Kris akupŷn mē pahwŷr kaxkwa rûm wrŷ. Mē papytâr xwŷnh maati Pahihtija akupŷn wrŷ hâmri nē ma akupŷm amnhī kôt mē pahto api. Jakamā na pu htem arī pahkînh pê amnhī wŷr kamā pajamak râhā ho ri papa.

²¹ Na pu htem jar pyka ja kamā Jejus kînhâ paxirek nē pahpunuj nē ri papa. Nom koja nhŷrmā akupŷn mē pahwŷr wrŷ hâmri nē amnhī pyrâ nē mē pamā mē panhī nyw gô pu mē urâk nē paxihtŷx kām pahtîr tûm nē papa ho papa. Ï kot mē panhîpêx anhŷr kaxyw àhpumunh o àhpumunh. Tā koja àhpumunh tŷx kām mêmoj piiitâ ho amnhîptâr pa. Pu mē pahtiitâ hkôt amnhī nhîpêx mex râhā ho ri papa.

4

*Pawre kot mêmoj tâ mē kâm karõ
Epes 4.3; Piripos 2.2; Korosë 3.15*

¹ E Kris kôt ixtō nē ixtōxjaja. Inhmā mē ajapêê. Na pa hte mē ato ijamak o ixkrī nē mē amā ijamaxpēr nē ixtinh nē. Nē jar mē pahkwŷjê mā mē ajarēnh o ri ixkrī. E kwa kēr ka mē arī Pahihti kapēr kôt pix mā mān amnhī nhīpêx mex rāhā ho ri apa.

² Nē wa ka Ewox mē Sīxika wa. Na ka xep hte wa mēmoj tā axpēn kamā agryk rāhā ho ri apa. Kwa wa ã amnhī nhīpêx anhŷrja mā anhūre nē tām axpēn nhīpêx. Pahihti Kris kôt war ate axpēn to war atōx kēnā kot ka kêt wa axtem nē mēmoj tā axpēn kamā agryk o ri apa.

³ Nē ka Xikitre. Apê ixkràmnhwȳ mex jakamā kēr ka axpēn tā wa nita wa kām akapēr kām axihtȳx nē kē war ama nē akupȳm tām axpēn nhīpêx. Na pre wa ra Kremēn mē hkwŷjē mē hpimràâtā ixpyrà nē Jeus kot tanhmā mē panē amnhī nhīpêx to hā harēnh o ri pa. Tīrtūm nhō kagà kamā mē hixi piitā hikwȳ. Mē pahtīr tūm nē mē papa mā xwÿnhjaja ra Tīrtūm nhō kagà kamā mē panhīxi jaxwȳr par.

⁴ Nē kēr ka mē apê Pahihti hkwȳ hā akīnh nē ri apa. Mē ate ã amnhī nhīpêx anhŷr o apaja na pa inhmā hprām tȳx jakamā kot paj axte mē amā harē. Kwa kēr ka mē akīnh nē ri axpēn kôt apa.

⁵ Pahihti Jeus ra akupȳn mē pahwȳr nojarêt jakamā kēr ka mē kutêp mē piitā ri mē ho mex o ri mē hkôt apa.

⁶ Nē kēr ka mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr o ri apa hkêt nē. Arī amnhī to Tīrtūm wȳr rāhā nē. Kot ka mē mēmo arīgro hā apê amrakati japēr nē tee ri ja hā amnhī pumu nē amnhī to awȳ kē mē ama nē mē amā mēmoj gō. Rȳ mē ate mēmoj

tā hwȳr xwȳnhta tanhmā mē amā hipēx to ka mē amnhī tā omu nē kām:

—Nà ām hāmri na ka ã inhīpēx anē nē inhmā ja gō Tīrtūm. Amex o amex.

Anhȳr o kām amnhī jarē.

⁷ Kot kaj mē ã amnhī to hwȳr anhȳr o ri apa nhūm tanhmā mē akrā hto ka mē mē apē Kris kwȳ hā ajamakētkati nē axāmnīx ri apa. Hāmri nē mēmoj tā tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr o ri akaprī nē apa hkēt nē. Ām akīnh rāhā ri apa. Tīrtūm kot tanhmā mē pahto nhūm mē pajamakētkati nē ri mē papaja mē pahte amnhī tā omunh kēt. Ām tapxipix kot ã mē panhīpēx anhȳr kukamā àhpumunh tȳx.

⁸ E Kris kôt ixtō nē ixtōxjaja. Nà ixkapēr ã kagà jatur xà na ja. Kwa kēr ka mē ixujarēn mar tȳx nē hkôt amnhī nhīpēx o apa.

Nē kēr ka mē axāpēn mex pix kukamā ri ajamaxpēr o apa.

Nē mēmoj mex pix kukamā ri ajamaxpēr.

Nē axpēn mā akapēr mex pix kukamā ri ajamaxpēr.

Nē akatât kôt akapēr xàptàr pix o axpēn mā akapēr hkukamā ri ajamaxpēr o ri apa.

Nē tām ri amnhī nhīpēx hkukamā mān ajamaxpēr o ri apa.

Nē mē piitā ri mē ho mex o apa hkukamā ajamaxpēr.

Nē mē akapēr mex pix kukamā mān ajamaxpēr o ri apa.

E kēr ka mē ã amnhī nhīpēx anhȳrja kukamā ajamaxpēr rāhā ho ri apa.

9 Nē mē akōt ixpare ri na pa pre Kris kōt amnhī to mex pix nē tām ixkapēr o ri ixpa. Tā kēr ka mē ixypyà nē ã amnhī nhīpēx anē. Koja Tīrtūm ja hā mē apumu nē mē akōt ri pa ho pa. Kēp mē pamā mē paxàmnhīx pajamakētkati xà nhōr xwȳnh na.

*Mē kot Pawre hwȳr mēmoj mēnh nhūm kot omunh
nē hkīnh ã harēnh*
Sikūn Korūt 11.7-9; Piripos 1.5

10 Nē amnepêm na ka prem xatā tanhmā ixto mex to ho ri apa. Tā axte ã inhīpēx anhīr prām nom mē apē awry nē ixpa jakamā ka xep prem tee ri tanhmā ixto mex to hkukamā ajamaxpēr kaprȳ. Tā jar mē kot ijaxàr ã ijareñh ma nē ixwȳr Eparoxit mē nhūm man ixwȳr mō nē inhmā kàxporeta gō. Mē amā ijapē hā ixwȳr amē pa omu nē ixfīnh tȳx nē. Nē ixfīnh kām Tīrtūm mā mē ajarē. Ām hāmri na ka prem ixwȳr amē.

11-12 Nē na pa hte tanhmā ixfute htā arī ixfīnh nē ijamatētkati nē ri ixpa. Jakamā kot pa mēmo arīgro hā ixpē amrakati nē inhmā prām japēr tā no ãm tee ri amnhī kukamā ijamaxpēr o ri ixkaprī hkēt nē. Arī ixfīnh rāhā ixàmnhīx ri ixpa. Rȳ pa inhō mēmoj rax japēr nē māänēn ixfīnh nē ixàmnhīx ri ixpa. Na pa pre tōhā inhō rax nē ixpa. Nē tōhā inhō hkēt nē ixpa. Tā arī ixfīnh rāhā nē ixpa ho ixpa.

13 Na hte Kris mēmoj piitā hkukamā ixto ixihtȳx pa ÿ hā mēmoj kutā ixihtȳx nē ixpa. Jao mēmo arīgro hā inhmā prām tȳx nē ri ixpa htā ÿ hā kutā ixihtȳx nē ixàmnhīx ri ixpa.

14 Tā jar ixpunuj nē ixkrī ka mē ijarēnh ma nē ixwŷr kàxpore hkwŷ rē. Ām hāmri na ka prem ixwŷr arē.

15 Amnepêm na pa pre mē anhō pika pê Masetōn rūm ixkato nē mē piitā mē kām Jejus kot tanhmā mē panē amnhī nhîpêx to hā harēnh o ri ixpa ka mē xatā ixwŷr kàxpore hkwŷ rē pa ho amnhīm ixujaprôr o ri mē hkôt ixpa. Mē apê Piripos kamā Kris kôt ixtō nē ixtōx pixjaja na ka prem ā inhîpêx anē. Krī hkwŷ kamā Kris kôt mē pahkwyjaja na mē akînhā ā inhîpêx anhŷr kêt nē. Ām mē kapxipix na ka pre ā ixtō mex anē.

16 Tesarōn kamā ixpare ri na pa pre ixpê amrakati kumrēx nē ri mē hkôt ixpa ka mē xatā ixwŷr kàxpore hkwŷ rē pa pre ho amnhīm ixujaprôr râhā ho ri mē hkôt ixpa.

17 Nom mē ate ixwŷr hkwŷ rēnh kaxyw mē akamā ijamat o ri ixpa hkêt nē. Rȳ ijamaxpēr o:

—Ko. Koja Piripos nhō xwŷnhjaja ijarēnh ma nē kām ixkaprī nē ixwŷr kàxpore hkwŷ rēnh japēr.

Anhŷr o mē akukamā ijamaxpēr kêt nē. Nom ra mē ate ixwŷr hkwŷ rēnh jakamā koja Tîrtûm ja hā mē apumu nē mē ato mex nē. Ā mē pahte axpēn kutā panojarêt anhŷrja na kām hprām.

18 Tā nhūm Eparoxitja ham mē arūm kato nē man ixwŷr mō nē inhmā kàxporeta gō. Kwa na ka mē inhmā òr rax nē. Koja tokyx ixpê hapêx kêt pa kritpêm ho ixâpkur o ixkrī. Tā ot pa ho kôta nē tanhmā hkre kamā kute pumunh xà hkôt hā kagà nē mē awŷr kumē. Nà mē ate ixwŷr axàmnhôrta na Tîrtûm omu nē ixtā mē apumu nhūm ja kām mex

kumrēx. Te mē kot mē hkuxwaxà hpār nhūm mē kām mexta pyràk nhūm ja kām mex nē.

¹⁹ Nà koja Tīrtūm mē apê Jejus Kris kwȳ hā mē amā mē ate mēmoj to presija xà nhōr rāhā ho pa. Mēmoj piitā kēp ð kēnā.

²⁰ E kēr pu mē Mēpanhīpēêxà maati Tīrtūm mā mex o mex ã harēnh rāhā o papa. Ja na inhmā hprām.

²¹⁻²² Nē ot pa mē jar ixpiitā mē apê Jejus Kris kōt mē ixfwȳjē hwȳr kagàja kamā mē ixpēr mē. Mē ixpyrà nē mē apê Tīrtūm kra hā. Pa nē Kris kōt mē pahtō nē mē pahtōxaja. Nē Rōm nhō pahi mā mē àpēnh xwȳnh kōt Kris kōt amnhī xunhwȳr xwȳnhjaja māänēn. Ām jar mē ixpē Tīrtūm krajē piitā pa mē awȳr ixpēr mē.

²³ E kē Pahihti Jejus Kris mēmoj to mē akutā nojarēt rāhā nē. Jao mē ato mex o pa.

Tā ām ja pix. Ixpē Pawre na pa mē awȳr kagàja nhīpēx nē kumē.

**Tírtūm kapér ã kagà nyw
New Testament in Apinayé (BR:apn:Apinayé)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apinayé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apinayé [apn], Brazil

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apinayé

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
383a4e22-34cd-505f-9cc2-2f9921e7aa9f